

Fondspararundersökning 2012

Undersökningen

1 500 telefonintervjuer i ett slumpmässigt draget urval av svenskar i åldern 18-79 år med deklarerad inkomst, genomförda under perioden 6 februari tom 1 april 2012.

Prospera har genomfört undersökningen vartannat år sedan 1990. I tidigare undersökningar har urvalet utgjorts av personer i åldrarna 18-74 år.

Sparandet i fonder

76 procent i åldersgruppen 18-74 år sparar i fonder, privata eller via tjänstepension. Motsvarande andel 2010 uppgick till 82 procent, 2008 till 74 procent.

Andelen som uppger att de har fonder via tjänstepension är också lägre än i den föregående undersökningen, 41 vs 52 procent. Personer i åldrarna 18-42 har i mindre utsträckning fonder till tjänstepensionen, men avviker inte från Hela Urvalet när det gäller tjänstepension i traditionell försäkring. Drygt hälften av de som har tjänstepensionsfonder ser över sina fonder en gång per år eller oftare.

Privata fonder återfinns hos 66 procent i åldersgruppen 18-74 år, vs 71 procent 2010 och 63 procent 2008. Fluktuationen förklaras till största del av förändringar i fondsparandet bland män.

Direktägda fonder som är vanligast förekommande, återfinns hos 44 procent. Härfter följer avdragsgill fondförsäkring/IPS med 31 procent, kapitalförsäkring 12 procent och investeringssparkonto där andelen uppgår till 3 procent.

En dryg fjärdedel av de privata fondspararna har investerat upp till 50 000 kronor i fonder, en knapp fjärdedel 50 000 till 100 000, en fjärdedel 100 000 till 250 000, en femtedel över 250 000.

Män har generellt sett ett större fondkapital än kvinnor.

Privat pensionssparande i fonder

Totalt 42 procent i urvalet pensionssparar privat i fonder. 14 procent har IPS, 22 procent avdragsgill fondförsäkring och lika många direktägda fonder, kapitalförsäkring eller ISK i fonder.

57 procent, pensionärer exkluderade, känner ett behov av att komplettera den förväntade pensionen med ett privat pensionssparande.

46 procent upplever att de har tillräckliga kunskaper för att kunna påverka den egna pensionen. Något fler är av motsatt uppfattning. I första hand män anser sig kunniga, 58 vs 34 procent bland kvinnor.

Sparandet i övrigt

Sparkonto och traditionell pensionsförsäkring är de mest utbredda sparformerna och finns hos 82 respektive 84 procent i åldersgruppen 18-74 år. Härfter följer sparande i tjänste och privata fonder där motsvarande andel är 76 procent, amortering av lån, 42 procent, och direktägda aktier 28 procent.

Vs 2010 är sparkonto, traditionell pensionsförsäkring och amorteringar mer vanligt förekommande. Det omvända gäller fonder samt direktsparande i aktier och obligationer.

Män placerar oftare direkt i aktier och amorterar lån, medan kvinnor är överrepresenterade vad gäller placeringar på sparkonto.

Jämfört med 2010 anser färre att fonder och direktägda aktier är den bästa sparformen på lång sikt. Likväl är fonder det mest populära alternativet för långsiktigt sparande och anges av 36 procent. Sparkonto, traditionell pensionsförsäkring samt amorteringar föredras av fler än 2010, i storleksordningen 8-14 procent.

Sparande till barn

86 procent av hushållen med hemmavarande barn upp till 18 år har ett sparande till barnen.

Av dessa sparar fyra femtedelar regelbundet, sex av tio i fonder och fyra av tio på bankkonto. Drygt sex av tio anser att fonder är den bästa formen av sparande på lång sikt för barn, två av tio föredrar sparkonto.

Vs 2010 har något färre fonder. Något färre pekar också ut fonder som det bästa sparalternativet för barn.

En femtedel av de som fondsparar till barn sparar i kapitalförsäkring.

Investeringsparkonto

29 procent har hört talas om och 3 procent har ett investeringsparkonto.

Intresset bland de som inte har ISK är relativt lågt, endast 15 procent uppger ett mycket eller ganska stort intresse.

Kunskapen om och intresset för ISK är högre hos män än kvinnor. Kunskapen om ISK ökar också med stigande ålder och intresset för ISK med stigande inkomst.

Liksom för kapitalförsäkring i fonder är rekommendationer det vanligaste motivet till val av ISK och anges av ca 60 procent av dem som har denna sparform. Skatteskal nämns av drygt två femtedelar.

Val av fond

Bland- och räntefonder är lika eller något mer utbredda än för två år sedan, medan motsatsen gäller aktiefonder. Samtidigt förmår färre än tidigare redogöra för vilka fonder de sparar i.

Hälften av fondspararna har aktiefonder, vanligast är tillväxtmarknader, svenska och globala aktiefonder. Närmare en femtedel investerar i blandfonder, 15 procent i räntefonder. Män har en mer diversifierad fondportfölj än kvinnor, vilka i mindre utsträckning än män kan redogöra för sina fondtyper.

Rekommendationer är ett vanligare skäl till varför en fond valts jämfört med 2010. Rekommendationer från rådgivare är mest utbredda, 54 procent. Råd från bekant/familjemedlem finns bakom 17 procent av fondvalen. I runda tal 15 procent har sett information på webben respektive i tidningen. Förstnämnda motiv är mer vanligt än 2010. Det gäller även information via arbetet/facket med 8 procent. Mycket få har hämtat information från bloggar/chatsidor.

Drygt hälften anser att fondens avgift är mycket viktig information inför valet av fond. Andelen har ökat något. Det gäller även information om fondens risknivå, som anges av hälften. I runda tal en tredjedel menar att uppgifter om fondens etiska/miljömässiga hänsynstaganden och den historiska avkastningen har hög prioritet. Något färre menar att det gäller fondens placeringsinriktning. Relativt få värdesätter en presentation av fondbolagets placerare och analytiker.

Ändamål med fondsparandet

62 procent sparar privat i direktägda fonder, i kapitalförsäkring eller ISK med syftet att skapa en buffert, 46 procent sparar till pensionen. En dryg tredjedel ser fondsparandet som ett komplement till annat sparande eller som ett sätt att få bra avkastning. En fjärdedel nämner sparande till barn/barnbarn respektive till speciella ändamål såsom hus, bil eller resor.

Transaktions- & informationskanaler

Internet är en vanligare kanal för fondtransaktioner än 2010 och används i årets undersökning av närmare fyra av tio, i första hand män. Sju av tio har automatisk överföring via autogiro.

Två tredjedelar tar del av års- och delårsrapporter för att följa fondens utveckling, drygt hälften läser kontobesked. 57 procent använder webben, fondbolagets, bankens eller hemsidor såsom Morningsstar. Tre av tio söker information i tidningar, artiklar, kurssidorna eller via tidningarnas webbplatser. Män använder de två sistnämnda informationskanalerna i högre utsträckning än kvinnor.

Anskaffningsvärdet är det benchmark flest anger, 51 procent. Nästan lika många jämför med hur fonden gått tidigare, en tredjedel med andra fonders utveckling, tre av tio med börsens utveckling och en på fem med sparkonto. Samtliga nämnda benchmarks är mer utbredda än 2010. I viss utsträckning

gäller detta även andra index från fondbolagen respektive rating i media, vilka anges av närmare en tiondel.

Agerandet i fonder de senaste 2-3 åren

En dryg femtedel av de privata fondspararna har börjat nyspara de senaste två till tre åren. Två tredjedelar har köpt, bytt eller sålt fonder, i högre grad män än kvinnor.

Närmare tre av tio i kategorin Fondsparare Tjänste & Privat uppger dock att intresset för fonder minskat de senaste åren, en femtedel är av motsatt uppfattning. I första hand har intresset minskat bland äldre. Bland de yngre, 18-42 år, är andelen vars intresse ökat ungefär lika stor som andelen som menar att det minskat.

70 procent, fler kvinnor än män, är av uppfattningen att de senaste årens volatilitet inte påverkat sparandet i fonder. En tiondel har sålt eller slutat nyspara i fonder, en något större andel, företrädesvis män, menar dock att de aktivt försökt tjäna pengar på svängningarna. Drygt hälften av de sistnämnda uppskattar också att insättningarna i fonder ökat under perioden.

Risk

Riskviljan har minskat marginellt de senaste två åren. 55 procent av fondspararna tjänste- och privat kan tänka sig högre risk för att få högre avkastning, jämfört med 58 procent 2010. 37 procent tycker att låg risk är viktigast. Liksom i tidigare undersökningar är män mer benägna att ta risk än kvinnor.

Rådgivning

Fyra av tio, jämfört med närmare hälften 2010, uppger att de fått rådgivning om fonder de senare två åren. Informationen får ganska bra betyg, 3,6 på en femgradig skala. För två år sedan var intrycket av rådgivningen nära nog utmärkt, 3,9.

En tredjedel kan tänka sig att betala för oberoende rådgivning. Yngre och höginkomsttagare är mer villiga att betala för oberoende rådgivning än äldre och låginkomsttagare.

Avgifter

En fjärdedel av de privata fondspararna säger sig alltid ta reda på fondavgifterna före köp, fyra av tio gör det ibland.

28 procent av spararna i Tjänste & Privata fonder säger sig känna till att förvaltningsavgiften är avdragen från fondens redovisade värde.

Premiepensionen

Färre än 2010 uppger att de gjort ett eget val av fonder till premiepensionen, 50 vs 59 procent. Företrädesvis medelålders har varit aktiva med egna val.

Fyra av tio har Såfan, en på tio valde fonden medvetet och tre av tio säger "att det bara blev så". Sistnämnda andel har ökat jämfört med 2010, förstnämnda minskat.

63 procent anser att det är bra att själv få välja fonder till premiepensionen. 30 procent fördrar att "staten tar hand om alltihop". De anser företrädesvis att det är statens skyldighet och att de inte vill ta ett eget ansvar, men de nämner även att de tror att risken blir låg om staten tar hand om pensionen.

En tiondel, företrädesvis män, känner till att de får rabatt på fondavgiften i premiepensionsfonderna.

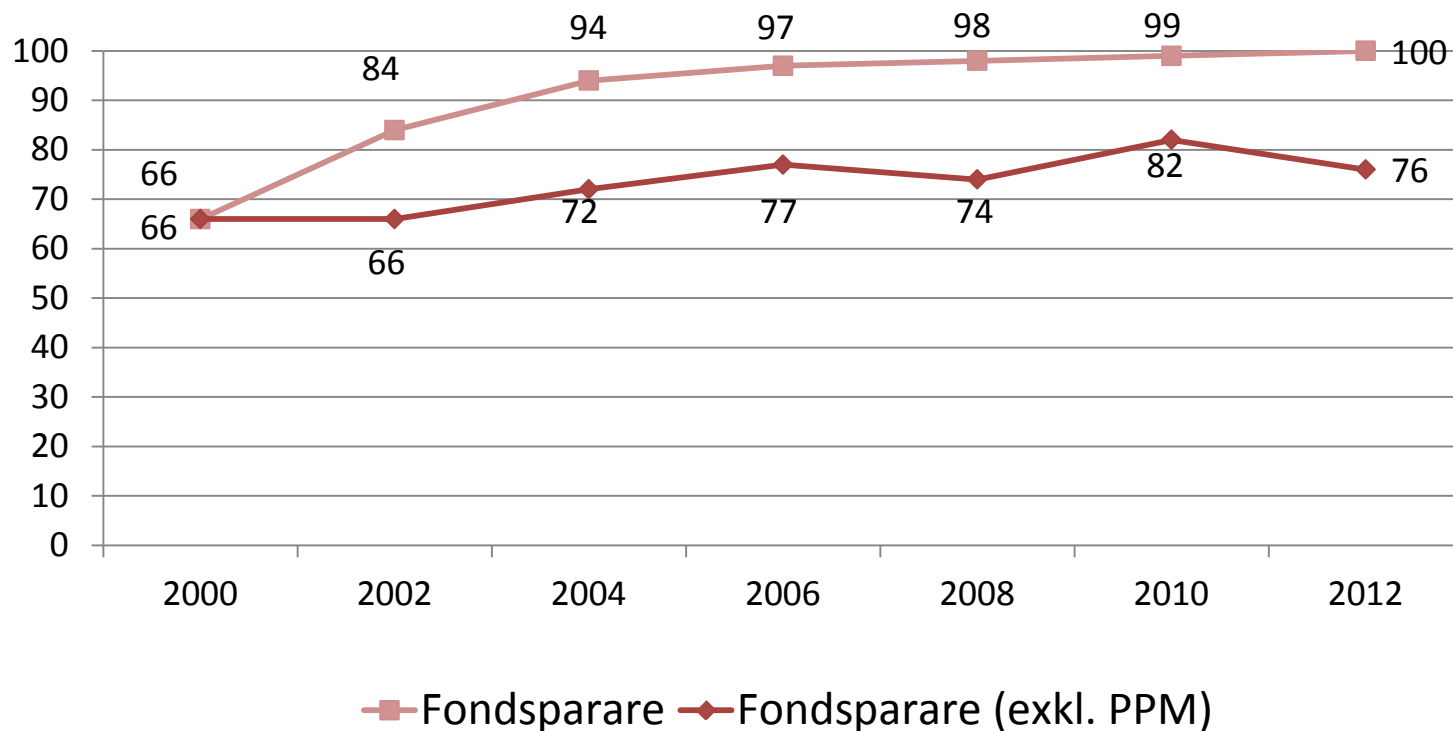
Kraven på fondbolagen

Marknadens krav på fondbolagen har företrädesvis höjts något. I först hand gäller det utbudet av etik/miljöfonder respektive specialiserade fonder.

De viktigaste faktorerna vid val av fondbolag är fortsatt ett förtroendeingivande agerande, bra bemötande, skickliga placerare och prisvärda avgifter. Härnäst kommer en bra värdestegring, god tillgänglighet, bra internettjänst och informationsrapportering samt ett utbud av fonder med olika risknivå. Samtliga dessa kriterier tilldelas en betydelse med marginal över 4,0 på den femgradiga skalan. Kring 4,0 bedöms rådgivningen, erfarenheten, utbud av etik/miljöfonder och internationell kompetens.

Andel som fondsparar, %

Källa: TNS Sifo Prospera 2012, befolkning i åldern 18-74

Fondsparande 18-74 år

%	Hela Urvalet		
	Total	Kvinnor	Män
Fondsparare (samtliga inkl premiepensionsfonder)	100	100	100
Fondsparare Tjänstepension & Privat	76	77	75
Fondsparare Tjänstepension	41	39	43
Fondsparare Privat	66	66	65
Direktsparande i fonder	44	43	45
IPS/Privat fondförsäkring, avdragsgill	31	32	31
Kapitalförsäkring	12	12	12
Investeringsparkonto	3	4	3

Pensionen Behov av privat pensionssparande

%	Hela Urvalet <i>exkl pensionärer</i>		
	Total	Kvinnor	Män
Känner behov av att komplettera pension med privat pensionssparande	57	60	54
Känner inget behov	36	32	39

- Personer i åldergrupperna 18-42 och 43-62 år uppger i högre utsträckning än äldre behov av komplettering, 63 respektive 58 vs 18 procent

Kunskap för att påverka pensionen

%	Hela Urvalet		
	Total	Kvinnor	Män
Upplever tillräckliga kunskaper för att kunna påverka pensionen			
Ja	46	34	58
Nej	48	58	38
Vet ej/ej svar	6	8	4

Sparformer 18-74 år Historisk jämförelse

%	Hela Urvalet		
	2012	2010	2008
Fonder tjänstepension & privat	76	82	74
Direktägda aktier	28	34	26
Traditionell pensionsförsäkring	84	78	73
Obligationer	12	15	15
Sparkonto	82	78	80
Kundkort	13	13	17
Amorteringar av lån	42	39	59

Typ av fonder tjänstepension & privat

%	Fondsparare tjänste & privat		
	Total	Kvinnor	Män
Aktiefond	50	42	58
Svensk	19	14	24
Norden	12	12	13
Europa/Euroland	13	11	15
Nordamerika	5	3	6
Japan	5	4	6
Tillväxtmarknader	23	17	29
Global	16	16	16
Branschfond	10	9	12
Indexfond	7	5	8
Blandfond	19	18	21
Räntefond	15	13	18
Fond i Fond	3	3	3
Hedgefond	2	2	2
Etik-/miljöfond	4	6	3
Ideell fond	n	1	n
Vet ej/minns ej	38	47	29

Anledning till val av fonder tjänstepension & privat

Historisk jämförelse

%	Fondsparare tjänste & privat	
	2012	2010
Rekommenderad rådgivare	54	46
Rekommenderad bekant/familjemedlem	17	11
Web, fondbolagets/bankens/Morningstar o dyl	16	14
Tidningar, artikel/kurssidor/web	12	14
Via arbetet/facket	8	3
Annonser/direktreklam	4	3
Bloggar/chatsidor	n	n

- Kvinnor följer rekommendationer oftare än män, 59 vs 50 procent
- Män har oftare än kvinnor sett information om fonden i tidningen, 16 vs 8 procent, och på webben, 21 vs 11 procent

Information inför fondval Historisk jämförelse

%	Fondsparare tjänste & privat		
	2012	2010	2008
Andel "Mycket viktig"			
Fondens avgifter	53	46	51
Fondens risknivå	50	46	51
Etiska och miljömässiga hänsynstaganden	34	31	-
Fondens historiska avkastning	31	28	35
Fondens placeringsinriktning	29	27	30
Presentation av fondbolagets placerare/analytiker	14	14	17

Ändamål med fondsparandet

%	Fondsparare privat
Ändamål med sparandet i direktägda fonder / kapitalförsäkring / ISK	
Som buffert	62
Till pensionen	46
Komplement till annat sparande	37
För att få bra avkastning	36
Speciella ändamål (ex. hus/båt/bil/resor)	26
Till barn/barnbarn	24

Benchmarks Historisk jämförelse

%	Fondsparare tjänste & privat		
	2012	2010	2008
Anskaffningsvärdet/det jag köpte fonden för	51	34	46
Hur fonden gått tidigare	48	42	54
Andra fonders utveckling	34	27	30
Stockholmsbörsens utveckling/Generalindex	30	22	21
Sparkonto på bank	22	12	19
Annat index från fondbolaget	9	6	7
Rating i media, t ex Morningstar & Privata Affärer	8	6	8

- 40 procent av männen och 20 procent av kvinnorna jämför med börsens utveckling

Svenska folket om premiepensionen

Andel som gjort ett eget val av fonder till premiepensionen, %

Har gjort ett eget val av fonder	50
Har Såfan	40
Ej svar	10

8- medvetet val

31- blev bara så

Svenska folket om premiepensionen

Andel som tycker det är bra att få välja själv eller föredrar att staten tar hand om det, %

Bra att få välja själv	63	
Föredrar att staten tar hand om alltihop	30	4- låg risk 2- hög avkastning 22- vill inte ha eget ansvar/statens skyldighet
Ej svar	7	